

111.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ZAPOŠLJAVANJU I OSTVARIVANJU PRAVA IZ OSIGURANJA OD NEZAPOSLENOSTI

("Sl. list Crne Gore", br. 14/10 od 17.03.2010, 40/11 od 08.08.2011)

Proglašavam Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti, koji je donijela Skupština Crne Gore 24. saziva, na drugoj sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2010. godini, dana 9. marta 2010. godine.

Broj: 01-752/2

Podgorica, 15. marta 2010. godine

Predsjednik Crne Gore,
Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 24. saziva, na drugoj sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2010. godini, dana 9. marta 2010. godine, donijela je

ZAKON

O ZAPOŠLJAVANJU I OSTVARIVANJU PRAVA IZ OSIGURANJA OD NEZAPOSLENOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Zapošljavanje i prava iz osiguranja od nezaposlenosti ostvaruju se u skladu sa ovim zakonom.

Primjena zakona

Član 2

Ovaj zakon primjenjuje se na nezaposleno lice, zaposleno lice koje traži promjenu zaposlenja, poslodavca i druga lica koja traže informacije i savjete o uslovima i mogućnostima zapošljavanja.

Nezaposleno lice

Član 3

- (1) Nezaposleno lice je lice od 15 do 65 godina života koje je crnogorski državljanin i stranac sa ličnom radnom dozvolom, koje se nalazi na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (u daljem tekstu: Zavod), sposobno ili djelimično sposobno za rad, koje nije zasnovalo radni odnos i koje aktivno traži zaposlenje.
- (2) Nezaposlenim licem ne smatra se redovan učenik, student, zaposleni kojem miruju prava iz radnog odnosa, penzioner i poljoprivrednik upisan u registar poljoprivrednika kod nadležnog organa.

Osiguranje od nezaposlenosti

Član 4

Osiguranje od nezaposlenosti je učešće zaposlenog lica i poslodavca, kroz plaćanje doprinosa, u obezbjeđivanju sredstava za ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti.

Načela

Član 5

Ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti zasniva se na načelima:

- 1) slobode u izboru zanimanja i radnog mjesta;
- 2) zabrane diskriminacije;
- 3) rodne ravnopravnosti;
- 4) afirmativne akcije usmjerene prema teže zapošljivim licima;
- 5) nepristrasnosti nosioca poslova zapošljavanja;
- 6) besplatnosti obavljanja poslova zapošljavanja.

Značenje pojedinih izraza

Član 6

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) lice koje traži zaposlenje je nezaposleno lice i zaposleno lice koje traži promjenu zaposlenja;
- 2) zaposleno lice koje traži promjenu zaposlenja je lice koje je u radnom odnosu i vodi se na evidenciji lica koja traže promjenu zaposlenja;
- 3) stranac sa ličnom radnom dozvolom je stranac kojem je odobreno stalno nastanjenje, izbjeglica, odnosno lice kojem je odobrena dodatna zaštita, u skladu sa posebnim zakonom;
- 4) aktivno traženje zaposlenja je uredno ispunjavanje obaveza lica koje traži zaposlenje u skladu sa zakonom i individualnim planom zapošljavanja;
- 5) raspolaganje za zaposlenje je dostupnost nezaposlenog lica na adresi njegovog prebivališta ili na drugoj dogovorenoj adresi svakog radnog dana u određeno vrijeme;
- 6) teže zapošljivo lice je nezaposleno lice koje, zbog različitih smetnji (zdravstvene smetnje, nedovoljno ili neodgovarajuće obrazovanje, sociodemografske karakteristike i dr.), nije konkurentno na tržištu rada i teže nalazi zaposlenje;
- 7) odgovarajuće zaposlenje je zaposlenje u vrsti i stepenu stručne spreme, odnosno nivou obrazovanja i zanimanja;
- 8) osiguranik je lice koje je u radnom odnosu i obavezno je osigurano od nezaposlenosti, u skladu sa posebnim zakonom;
- 9) staž osiguranja je period u kojem je osiguranik bio osiguran i za koji je plaćen doprinos za osiguranje od nezaposlenosti, u skladu sa posebnim zakonom;
- 10) organizator obrazovanja je škola, specijalizovana organizacija za obrazovanje odraslih i drugo pravno i fizičko lice koje, u skladu sa posebnim zakonom ispunjava propisane uslove i poslodavac koji osposobljava nezaposleno lice za rad na konkretnom radnom mjestu;
- 11) izvođač profesionalne rehabilitacije je ustanova za profesionalnu rehabilitaciju, posebna škola ili drugo pravno lice koje ispunjava uslove za obavljanje mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, u skladu sa posebnim zakonom.

II. POSLOVI ZAPOŠLJAVANJA I NOSIOCI POSLOVA ZAPOŠLJAVANJA

Poslovi zapošljavanja

Član 7

(1) Poslovi zapošljavanja su:

- 1) informisanje o mogućnostima i uslovima za zapošljavanje;
- 2) posredovanje u zapošljavanju;
- 3) profesionalna orijentacija i savjetovanje o planiranju karijere;
- 4) obrazovanje i osposobljavanje odraslih;
- 5) profesionalna rehabilitacija teže zapošljivih lica;
- 6) javni radovi;
- 7) posredovanje u zapošljavanju građana Crne Gore u inostranstvu, u skladu sa posebnim zakonom;
- 8) izdavanje radne dozvole strancu, u skladu sa posebnim zakonom;
- 9) sprovođenje drugih mjera aktivne politike zapošljavanja.

(2) Poslovi zapošljavanja su od javnog interesa.

Nosioci poslova zapošljavanja

Član 8

Nosioci pojedinih poslova zapošljavanja su Zavod i agencija za zapošljavanje (u daljem tekstu: agencija) koji obavljaju poslove pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Zavod

Član 9

- (1) Zavod ima svojstvo pravnog lica i obavlja poslove zapošljavanja utvrđene ovim zakonom i statutom Zavoda, kao poslove iz prenesene nadležnosti.
- (2) Poslove zapošljavanja obavljaju organizacione jedinice Zavoda utvrđene statutom Zavoda.

Djelatnost Zavoda

Član 10

Zavod, pored poslova zapošljavanja iz člana 7 ovog zakona, obavlja i poslove:

- 1) obezbjeđivanje prava iz osiguranja od nezaposlenosti i drugih prava u skladu sa zakonom,
- 2) vođenje evidencija u oblasti zapošljavanja, u skladu sa posebnim zakonom;
- 3) istraživanje kretanja na tržištu rada i priprema analitičke i informativne osnove za utvrđivanje politike zapošljavanja;
- 4) sprovođenje međunarodnih ugovora o zapošljavanju;
- 5) saradnja sa poslodavcima, obrazovnim ustanovama i drugim pravnim ili fizičkim licima u sprovođenju poslova zapošljavanja;
- 6) saradnja u oblasti zapošljavanja na međunarodnom planu;
- 7) drugi poslovi u oblasti zapošljavanja, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Organi Zavoda

Član 11

Organi Zavoda su upravni odbor i direktor.

Upravni odbor

Član 12

- (1) Upravni odbor upravlja radom Zavoda.
- (2) Upravni odbor imenuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).
- (3) Upravni odbor ima pet članova, i to:
 - 1) predsjednika i jednog člana koje predlaže organ državne uprave nadležan za poslove rada i zapošljavanja (u daljem tekstu: Ministarstvo);
 - 2) jednog člana kojeg predlaže reprezentativna organizacija sindikata;
 - 3) jednog člana kojeg predlaže reprezentativno udruženje poslodavaca;
 - 4) jednog člana iz reda zaposlenih u Zavodu kojeg predlaže direktor Zavoda.
- (4) Mandat upravnog odbora traje četiri godine.

Nadležnost upravnog odbora

Član 13

- (1) Upravni odbor:
 - 1) usvaja program rada, kojim se utvrđuju mjere i aktivnosti iz Akcionog plana, koji sprovodi Zavod;
 - 2) donosi statut, akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda i druge akte u skladu sa zakonom;
 - 3) usvaja nacrt budžeta Zavoda;
 - 4) odlučuje o korišćenju sredstava Zavoda;
 - 5) usvaja godišnji izvještaj o finansijskom poslovanju Zavoda;
 - 6) podnosi Ministarstvu polugodišnji i godišnji izvještaj o radu Zavoda;
 - 7) odlučuje o drugim pitanjima, u skladu sa zakonom, statutom i drugim aktima Zavoda.
- (2) Saglasnost na akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda daje Ministarstvo.

Direktor

Član 14

- (1) Radom Zavoda rukovodi direktor.
- (2) Direktora Zavoda imenuje i razrješava Vlada, na predlog Ministarstva.
- (3) Mandat direktora traje četiri godine.

Nadležnost direktora

Član 15

Direktor Zavoda:

- 1) vodi poslovanje Zavoda;
- 2) predstavlja i zastupa Zavod;
- 3) izvršava odluke i zaključke upravnog odbora;
- 4) predlaže akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Zavoda;
- 5) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Zavodu, u skladu sa zakonom;
- 6) obrazuje stručne komisije i radna tijela Zavoda;
- 7) odgovoran je za zakonitost rada Zavoda;
- 8) vrši i druge poslove, u skladu sa zakonom, statutom i drugim aktima Zavoda.

Primjena propisa o radu

Član 16

Na prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Zavodu primjenjuju se opšti propisi o radu.

Statut

Član 17

- (1) Statutom Zavoda uređuju se:
 - 1) osnove i načela za unutrašnju organizaciju Zavoda;
 - 2) način rada, ovlašćenja i odgovornosti direktora i upravnog odbora,
 - 3) druga pitanja od značaja za rad Zavoda.
- (2) Saglasnost na Statut Zavoda daje Vlada.

Finansiranje

Član 18

- (1) Zavod se finansira iz:
 - 1) doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti;
 - 2) sopstvenih prihoda;
 - 3) opštih prihoda;
 - 4) donacija, kamata, poklona i drugih izvora, u skladu sa zakonom.
- (2) Za obaveze Zavoda za ostvarivanje prava iz osiguranja od nezaposlenosti garantuje država.

Agencija

Član 19

- (1) Agenciju iz člana 8 ovog zakona može osnovati fizičko ili pravno lice.
- (2) Uslove u pogledu prostora, kadra i opreme koje treba da ispunjava agencija za obavljanje poslova iz člana 22 ovog zakona propisuje Ministarstvo.
- (3) Na organizacionu jedinicu agencije koja se obrazuje na određenoj teritoriji, u pogledu prostora, kadra i opreme primjenjuje se akt iz stava 2 ovog člana.
- (4) Osnivač agencije kome je oduzeta dozvola za rad ne može osnovati agenciju niti u njoj obavljati poslove zapošljavanja u roku od dvije godine od dana oduzimanja dozvole za rad.

Dozvola za rad

Član 20

- (1) Ministarstvo izdaje agenciji dozvolu za rad, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (2) Ministarstvo vodi registar izdatih dozvola za rad.
- (3) Agencija može početi sa radom nakon dobijene dozvole za rad.

Oduzimanje dozvole za rad

Član 21

Ministarstvo oduzima dozvolu za rad agenciji, ako:

- 1) prestane da ispunjava propisane uslove za osnivanje iz člana 19 stav 2 ovog zakona;
- 2) obavlja poslove zapošljavanja suprotno ovom zakonu.

Poslovi agencije

Član 22

- (1) Agencija može obavljati poslove zapošljavanja:
 - 1) informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja;
 - 2) posredovanje u zapošljavanju lica koja traže zaposlenje i stranaca koji traže zaposlenje u Crnoj Gori;
 - 3) profesionalnu orijentaciju i savjetovanje o planiranju karijere;
 - 4) obrazovanje i osposobljavanje odraslih;
 - 5) profesionalnu rehabilitaciju teže zapošljivih lica;
 - 6) javne radove;
 - 7) sprovođenje i drugih mjera aktivne politike zapošljavanja.
- (2) Agencija vodi evidenciju o poslovima iz stava 1 ovog člana.
- (3) Za obavljanje poslova zapošljavanja iz stava 1 tač. 4, 5 i 6 ovog člana, Zavod zaključuje ugovor sa agencijom, po prethodno sprovedenom postupku, u skladu sa propisima kojima se uređuju javne nabavke.
- (4) Ugovor iz stava 3 ovog člana sadrži naročito: naziv ugovorenih strana, poslove koje će obavljati agencija, način saradnje sa Zavodom, rok obavljanja poslova, cijenu izvršenih usluga, način vršenja kontrole, razlozi raskida ugovora, način i obim izvršavanja poslova i druge podatke koji se smatraju značajnim za izvršenje ugovora.
- (5) Zavod je dužan da primjerak zaključenog ugovora iz stava 3 ovog člana dostavi Ministarstvu, u roku od osam dana od dana zaključivanja ugovora.
- (6) Zavod je dužan da vodi evidenciju o zaključenim ugovorima sa agencijom.
- (7) Agencija je dužna da Zavod obavještava o obavljenim poslovima zapošljavanja iz stava 1 ovog člana.

III. PRAVA I OBAVEZE NEZAPOSLENOG LICA I POSLODAVCA

Prava nezaposlenog lica

Član 23

- (1) Nezaposleno lice ima pravo da:
 - 1) se informiše kod Zavoda i agencije o mogućnostima i uslovima za zapošljavanje;
 - 2) besplatno koristi usluge Zavoda i agencije;
 - 3) sa Zavodom i agencijom utvrdi individualni plan zapošljavanja;
 - 4) učestvuje u programima i mjerama aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa individualnim planom zapošljavanja;
 - 5) ostvari novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti u skladu sa zakonom;
 - 6) ostvari novčanu pomoć za vrijeme obrazovanja, osposobljavanja i profesionalne rehabilitacije teže zapošljivih lica, u skladu sa opštim aktom Zavoda.
- (2) Teže zapošljivo lice ima prednost u sprovođenju pojedinih mjera aktivne politike zapošljavanja.
- (3) Nezaposleno lice koje zasnjuje radni odnos na neodređeno vrijeme van mjesta prebivališta ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć, za nadoknadu putnih i troškova selidbe, u skladu sa opštim aktom Zavoda.

Obaveze nezaposlenog lica

Član 24

Nezaposleno lice ima obavezu da:

- 1) aktivno traži zaposlenje;
- 2) izvršava obaveze utvrđene individualnim planom zapošljavanja;
- 3) učestvuje u mjerama aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa zakonom, opštim aktom Zavoda i individualnim planom zapošljavanja;
- 4) prihvati odgovarajuće zaposlenje, u skladu sa zakonom i individualnim planom zapošljavanja;
- 5) se lično javlja Zavodu, radi informisanja o mogućnostima i uslovima zaposlenja i posredovanja u zapošljavanju, na svaki poziv Zavoda, a najmanje jednom u tri mjeseca, odnosno korisnik novčane naknade jednom mjesečno;
- 6) obavijesti Zavod o svakoj promjeni koja utiče na sticanje ili gubljenje prava ili obaveza po ovom zakonu, a najkasnije osam dana od nastanka promjene;

7) ispunjava druge obaveze koje ima po zakonu, opštem aktu Zavoda i individualnom planu zapošljavanja.

Prava poslodavca

Član 25

Poslodavac ima pravo da:

- 1) učestvuje u programima i mjerama aktivne politike zapošljavanja;
- 2) besplatno ostvari usluge Zavoda;
- 3) ostvari druga prava utvrđena ovim zakonom i opštim aktom Zavoda.

Obaveze poslodavca

Član 26

Poslodavac je dužan da Zavodu, radi praćenja ponude i tražnje na tržištu rada, prijavi slobodna radna mjesta.

Oglašavanje

Član 27

- (1) Zavod je dužan da slobodno radno mjesto oglasi na oglasnoj tabli, a po zahtjevu poslodavca, kao i u slučajevima kada je to propisano posebnim zakonom i u medijima, u roku od pet dana od dana prijavlivanja.
- (2) Poslodavac je dužan da Zavod obavijesti o zasnivanju radnog odnosa sa nezaposlenim licem u roku od pet dana od dana zasnivanja radnog odnosa, radi vođenja evidencije o nezaposlenim licima.
- (3) Sredstva za javno oglašavanje slobodnog radnog mjesta obezbjeđuje Zavod.

IV. AKTIVNA POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA

Definicija

Član 28

Aktivna politika zapošljavanja su planovi, programi i mjere usmjerene ka povećanju zaposlenosti, odnosno smanjenju nezaposlenosti.

Nacionalna strategija

Član 29

- (1) Aktivna politika zapošljavanja utvrđuje se nacionalnom strategijom zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa (u daljem tekstu: Nacionalna strategija).
- (2) Nacionalnom strategijom se utvrđuju strateški prioriteti i ciljevi politike zapošljavanja, za najmanje četiri godine.
- (3) Nacionalnu strategiju donosi Vlada.

Akcioni plan

Član 30

- (1) Akcioni plan zapošljavanja (u daljem tekstu: Akcioni plan) je osnovni instrument aktivne politike zapošljavanja, kojim su utvrđene mjere i aktivnosti usmjerene ka ostvarivanju ciljeva definisanih Nacionalnom strategijom, za period od godinu dana.
- (2) Akcioni plan sadrži:
 - 1) prioritete i ciljeve politike zapošljavanja u skladu sa Nacionalnom strategijom;
 - 2) stanje i tokove na tržištu rada;
 - 3) mjere i aktivnosti za ostvarivanje ciljeva politike zapošljavanja za narednu godinu;
 - 4) finansijski okvir za sprovođenje mjera i aktivnosti i izvore finansiranja;
 - 5) nosioce mjera i aktivnosti;
 - 6) pokazatelje uspješnosti realizacije programa i mjera iz tačke 3 ovog stava;
 - 7) druge elemente od značaja za sprovođenje Akcionog plana.
- (3) Akcioni plan utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva, na godišnjem nivou, najkasnije do 30. novembra tekuće godine za narednu godinu.
- (4) Godišnji izvještaj o sprovođenju Akcionog plana Ministarstvo podnosi Vladi najkasnije do 30. aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

- (5) U cilju smanjivanja regionalnih razlika u nezaposlenosti, Akcionim planom se, za teritoriju jedinice lokalne samouprave, mogu utvrditi prioriteta i povoljnosti kod ostvarivanja mjera aktivne politike zapošljavanja.

Mjere aktivne politike zapošljavanja

Član 31

- (1) Mjere aktivne politike zapošljavanja su:
- 1) informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja;
 - 2) posredovanje u zapošljavanju;
 - 3) profesionalna orijentacija;
 - 4) finansiranje zarade pripravnika;
 - 5) podrška samozapošljavanju;
 - 6) subvencije za zapošljavanje;
 - 7) obrazovanje i osposobljavanje odraslih;
 - 8) profesionalna rehabilitacija teže zapošljivih lica;
 - 9) javni rad;
 - 10) stipendiranje;
 - 11) druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti.
- (2) Praćenje i ocjenu efekata sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja vrši Ministarstvo, na osnovu statističkih pokazatelja i metodologija usklađenih sa međunarodnim i evropskim standardima.
- (3) Program rada, kojim se utvrđuju mjere i aktivnosti iz Akcionog plana koji sprovodi Zavod, upravni odbor Zavoda donosi najkasnije do 31. decembra tekuće za narednu godinu.

Informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja

Član 32

Informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja su aktivnosti nosilaca poslova zapošljavanja kojima se licu koje traži zaposlenje, poslodavcu i drugom licu pružaju informacije: o prijavljenim slobodnim radnim mjestima, uslovima za zasnivanje radnog odnosa, mogućnostima za profesionalnu orijentaciju, uslovima, načinu i postupku sticanja nacionalne stručne kvalifikacije, posredovanju u zapošljavanju i drugim mjerama utvrđenim ovim zakonom.

Posredovanje u zapošljavanju

Član 33

Posredovanje u zapošljavanju je pružanje stručne pomoći u povezivanju lica koje traži zaposlenje i poslodavca, radi zaključivanja ugovora o radu, u skladu sa posebnim zakonom.

Individualni plan zapošljavanja

Član 34

- (1) Individualni plan zapošljavanja je dogovor između nosilaca zapošljavanja i nezaposlenog o aktivnostima nezaposlenog kod traženja posla i uključivanja u mjere aktivne politike zapošljavanja.
- (2) Individualni plan zapošljavanja se u skladu sa novim saznanjima i promijenjenim okolnostima na tržištu rada dopunjuje i mijenja.
- (3) Sadržaj i način utvrđivanja individualnog plana zapošljavanja uređuje se opštim aktom Zavoda.

Profesionalna orijentacija

Član 35

Profesionalnom orijentacijom smatra se:

- 1) pružanje pomoći nezaposlenom licu, zaposlenom licu i drugom licu, da objektivnije sagleda, planira i ostvaruje svoju profesionalnu karijeru;
- 2) usklađivanje individualnih potreba i mogućnosti nezaposlenog lica sa potrebama i zahtjevima tržišta rada.

Finansiranje zarade pripravnika

Član 36

Finansiranje zarade pripravnika je finansiranje zarade nezaposlenog lica koje prvi put zasniva radni odnos u

određenom stepenu školske spreme, odnosno nivou obrazovanja i zanimanja.

Podrška samozapošljavanju

Član 37

- (1) Podrška samozapošljavanju je finansijska i stručna pomoć koju može ostvariti nezaposleno lice koje osniva jedan od oblika obavljanja privredne djelatnosti, u skladu sa posebnim zakonom, ako kao osnivač u njemu zasniva radni odnos.
- (2) Podrška samozapošljavanju može biti i pružanje finansijske i stručne pomoći poslodavcu koji otvara nova radna mjesta i zapošljava nezaposleno lice.

Subvencije za zapošljavanje

Član 38

Poslodavac može ostvariti određene subvencije u slučaju zapošljavanja:

- 1) pripravnika koji nakon obavljenog pripravničkog staža zasniva radni odnos na neodređeno vrijeme;
- 2) korisnika novčane naknade koji zasniva radni odnos na neodređeno vrijeme;
- 3) teže zapošljivog lica, izuzev lica sa invaliditetom čije se zapošljavanje subvencionira u skladu sa posebnim zakonom;
- 4) u drugim slučajevima utvrđenim Akcionim planom i propisima Vlade.

Obrazovanje i osposobljavanje odraslih

Član 39

- (1) Obrazovanje i osposobljavanje su aktivnosti kojima se licu koje traži zaposlenje pruža mogućnost da, kroz programe obrazovanja i osposobljavanja, stekne kvalifikaciju za prvo zanimanje, inovira znanje u okviru istog zanimanja i nivoa obrazovanja, prekvalifikuje i stekne ključne vještine.
- (2) Aktivnosti nosioca poslova zapošljavanja su: priprema i odabir nezaposlenih lica, izbor organizatora obrazovanja, upućivanje kandidata u programe obrazovanja i osposobljavanja, praćenje i vrednovanje, finansiranje, odnosno sufinansiranje programa obrazovanja i osposobljavanja.
- (3) Obrazovanje i osposobljavanje može se vršiti kod organizatora obrazovanja za potrebe poslodavaca i tržišta rada.

Profesionalna rehabilitacija teže zapošljivih lica

Član 40

- (1) Profesionalna rehabilitacija teže zapošljivih lica, izuzev lica sa invaliditetom, obuhvata mjere i aktivnosti koje se realizuju u cilju da se teže zapošljivo lice na odgovarajući način osposobi za rad, zadrži zaposlenje i u njemu napreduje.
- (2) Postupak za ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju pokreće se na zahtjev nezaposlenog lica, odnosno savjetnika za rehabilitaciju.
- (3) Ako postupak iz stava 2 ovog člana pokreće savjetnik za profesionalnu rehabilitaciju, potrebna je saglasnost nezaposlenog lica.
- (4) Postupak iz stava 2 ovog člana sprovodi Zavod, u skladu sa posebnim zakonom.
- (5) Mjere i aktivnosti iz stava 1 ovog člana organizuje i sprovodi izvođač profesionalne rehabilitacije, u skladu sa standardima koje propisuje Ministarstvo.

Javni rad

Član 41

Javni rad je rad koji se organizuje u cilju zapošljavanja na određeno vrijeme, prioritarno teže zapošljivih lica, radi očuvanja i unaprjeđenja njihovih radnih sposobnosti, kao i ostvarivanja određenog javnog interesa.

Organizovanje javnog rada

Član 42

- (1) Javni rad se organizuje na državnom i lokalnom nivou.
- (2) Vlada, odnosno nadležni organ lokalne samouprave utvrđuje djelatnosti u kojima će se sprovoditi javni rad, vrijeme trajanja javnog rada i njegovo finansiranje.

- (3) Izvođač javnog rada je poslodavac kojeg bira Zavod, na osnovu javnog konkursa.
- (4) Poslodavac iz stava 3 ovog člana sa nezaposlenim licem zaključuje ugovor o radu na određeno vrijeme.

Stipendiranje

Član 43

- (1) Nezaposlenom licu može se dodijeliti stipendija u skladu sa potrebama na tržištu rada.
- (2) Pravo na stipendiju iz stava 1 ovog člana ne može ostvariti nezaposleno lice koje je ostvarilo stipendiju po drugom osnovu.

Ostvarivanje aktivnih mjera zapošljavanja

Član 44

Uslove, način, kriterijume i obim sprovođenja mjera iz člana 31 ovog zakona propisuje Ministarstvo.

V. PRAVA IZ OSIGURANJA OD NEZAPOSLENOSTI

Obavezno osiguranje

Član 45

Obavezno osiguranje od nezaposlenosti se sprovodi u skladu sa posebnim zakonom.

Prava iz osiguranja od nezaposlenosti

Član 46

Osiguranjem od nezaposlenosti iz člana 45 ovog zakona nezaposlenom licu se obezbjeđuje pravo na novčanu naknadu i pravo na zdravstveno osiguranje, penzijsko i invalidsko osiguranje za vrijeme korišćenja prava na novčanu naknadu.

Pravo na novčanu naknadu

Član 47

- (1) Pravo na novčanu naknadu ima osiguranik koji prije prestanka radnog odnosa ima staž osiguranja od najmanje 12 mjeseci neprekidno ili sa prekidima u poslednjih 18 mjeseci (u daljem tekstu: korisnik novčane naknade).
- (2) Osiguranik koji je bio u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom ima pravo na novčanu naknadu, ako po preraspodjeli radnog vremena na puno radno vrijeme ispuni uslove iz stava 1 ovog člana.
- (3) Pravo na novčanu naknadu ima osiguranik iz st. 1 i 2 ovog člana kojem je, u smislu posebnog zakona prestao radni odnos bez njegove saglasnosti ili krivice, koji se prijavi Zavodu i podnese zahtjev u roku iz člana 48 stav 1 ovog zakona.

Rok za podnošenje zahtjeva

Član 48

- (1) Novčana naknada pripada nezaposlenom licu od prvog dana po prestanku radnog odnosa, ako se prijavi Zavodu u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa i u tom roku podnese zahtjev za novčanu naknadu.
- (2) Nezaposlenom koji podnose zahtjev iz stava 1 ovog člana po isteku roka od 30 dana, novčana naknada pripada od dana podnošenja zahtjeva.
- (3) Pravo na novčanu naknadu nema nezaposleni koji podnose zahtjev po isteku vremena za koje bi mu pravo na novčanu naknadu pripadalo u skladu sa ovim zakonom.
- (4) Rok iz stava 1 ovog člana ne teče za vrijeme privremene nesposobnosti za rad po propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju.
- (5) Nezaposleno lice je dužno da se prijavi Zavodu u roku od osam dana po prestanku privremene nesposobnosti za rad iz stava 4 ovog člana.

Slučajevi u kojima osiguranik ne može ostvariti pravo na novčanu naknadu

Član 49

Pravo na novčanu naknadu ne može ostvariti osiguranik kojem je prestao radni odnos zbog:

- 1) sporazumnog prestanka radnog odnosa;
- 2) otkaza od strane zaposlenog lica;
- 3) otkaza od strane poslodavca, u slučajevima utvrđenim posebnim zakonom, izuzev u slučaju:
 - isteka roka za koji je zasnovan radni odnos na određeno vrijeme, odnosno istekom ugovora o radu na određeno vrijeme;
 - ako zaposleno lice ne pokaže odgovarajuće rezultate na probnom radu;
 - kada se zaposlenom licu isplati otpremnina po osnovu viška zaposlenih;
- 4) ispunjavanja uslova za prestanak radnog odnosa po sili zakona, izuzev u slučaju prestanka radnog odnosa usljed stečaja ili likvidacije, odnosno u svim drugim slučajevima prestanka rada poslodavca u skladu sa posebnim zakonom;
- 5) sticanja uslova za ostvarivanje prava na starosnu, invalidsku ili porodičnu penziju po posebnom zakonu.

Izuzeci

Član 50

Nezaposleno lice, koje je otkazalo ugovor o radu, ima pravo na novčanu naknadu, ako je do prestanka radnog odnosa došlo zbog:

- 1) premještanja bračnog druga u drugo mjesto prebivališta, u skladu sa posebnim propisima;
- 2) promjene mjesta prebivališta radi uspostavljanja zajednice života nakon zaključenog braka;
- 3) zdravstvenih razloga nezaposlenog lica ili članova njegove uže porodice radi preseljenja u drugo mjesto na osnovu nalaza nadležnog organa odgovarajuće zdravstvene ustanove.

Trajanje prava na novčanu naknadu

Član 51

Novčana naknada pripada nezaposlenom licu koje je prije prestanka radnog odnosa ispunilo uslove iz člana 47 ovog zakona, i to:

- 1) 3 mjeseca ako ima staž osiguranja od jedne do pet godina;
- 2) 4 mjeseca ako ima staž osiguranja od pet do 10 godina;
- 3) 6 mjeseci ako ima staž osiguranja od 10 do 15 godina;
- 4) 8 mjeseci ako ima staž osiguranja od 15 do 20 godina;
- 5) 10 mjeseci ako ima staž osiguranja od 20 do 25 godina;
- 6) 12 mjeseci ako ima staž osiguranja preko 25 godina;
- 7) do ponovnog zaposlenja, odnosno nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novčanu naknadu po ovom zakonu, ako ima više od 30 godina staža osiguranja (žena), odnosno više od 35 godina staža osiguranja (muškarac);
- 8) nezaposlenom licu koje ima više od 25 godina staža osiguranja, a roditelj je lica koje u skladu sa zakonom ostvaruje pravo na ličnu invalidninu, pripada pravo na novčanu naknadu do ponovnog zaposlenja, odnosno do nastupanja nekog od osnova za prestanak prava na novčanu naknadu po ovom zakonu.

Nastavljanje prava na novčanu naknadu

Član 52

Pravo na novčanu naknadu iz člana 47 ovog zakona nastavlja se za vrijeme:

- 1) porodiljskog odsustva, u skladu sa posebnim zakonom;
- 2) privremene nesposobnosti za rad utvrđene po posebnom zakonu, dok ta nesposobnost traje, ali najduže do roka utvrđenog tim zakonom, kada se nezaposleno lice upućuje na ocjenu preostale radne sposobnosti.

Mirovanje prava na novčanu naknadu

Član 53

(1) Pravo na novčanu naknadu korisniku novčane naknade miruje za vrijeme:

- 1) upućivanja na rad u inostranstvo u okviru međunarodno - tehničke ili kulturno-prosvjetne saradnje u diplomatsko-konzularno i drugo predstavništvo;
 - 2) izdržavanja kazne zatvora, mjere bezbjednosti, vaspitne ili zaštitne mjere u trajanju do šest mjeseci;
 - 3) za koje boravi u inostranstvu kao bračni drug zaposlenog koji je upućen na rad u inostranstvo.
- (2) Nezaposleno lice koje se, u slučajevima iz stava 1 ovog člana, prijavi Zavodu u roku od 30 dana od dana prestanka razloga za mirovanje prava na novčanu naknadu ima pravo da nastavi sa korišćenjem prava na

novčanu naknadu za preostalo vrijeme.

Prestanak prava na novčanu naknadu

Član 54

Korisniku novčane naknade prestaje pravo na novčanu naknadu, ako:

- 1) istekne period za koji mu je priznato pravo;
- 2) zaključi ugovor o radu sa poslodavcem;
- 3) se registruje kao preduzetnik;
- 4) stekne uslove na starosnu ili ostvari pravo na invalidsku penziju ili porodičnu penziju;
- 5) se utvrdi prestanak uslova za ostvarivanje prava na novčanu naknadu;
- 6) se bez opravdanog razloga ne odazove na poziv Zavoda radi zapošljavanja;
- 7) se bez opravdanog razloga, u dva uzastopna mjeseca, ne javi Zavodu;
- 8) ne obavijesti Zavod u roku od osam dana o svakoj promjeni koja može uticati na sticanje, ostvarivanje i prestanak prava na novčanu naknadu;
- 9) odbije odgovarajuće zaposlenje u mjestu svog prebivališta;
- 10) bez opravdanih razloga odbije uključivanje u mjere aktivne politike zapošljavanja;
- 11) stupi na izdržavanje kazne zatvora, mjere bezbjednosti, vaspitne ili zaštitne mjere u trajanju dužem od šest mjeseci;
- 12) se rješenjem nadležne inspekcije rada utvrdi da radi suprotno propisima o radu;
- 13) prestane da se vodi u evidenciji nezaposlenih lica.

Ponovno sticanje prava na novčanu naknadu

Član 55

- (1) Nezaposleno lice kojem je prestalo pravo na novčanu naknadu u smislu člana 54 ovog zakona, izuzev u slučaju sticanja uslova na starosnu ili ostvarivanja prava na invalidsku penziju, može ponovo ostvariti pravo na novčanu naknadu, ako ispuni uslove iz člana 47 ovog zakona.
- (2) Nezaposlenom licu iz stava 1 ovog člana, pri ponovnom ostvarivanju prava na novčanu naknadu, priznaje se staž osiguranja ostvaren nakon poslednjeg korišćenja novčane naknade.
- (3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, nezaposlenom licu kojem pripada pravo na novčanu naknadu u skladu sa članom 51 stav 1 tač. 7 i 8 ovog zakona, pri ponovnom ostvarivanju prava na novčanu naknadu, priznaje se ukupni staž osiguranja i vrijeme korišćenja novčane naknade.

Preostala novčana naknada

Član 56

Korisnik novčane naknade, kojem je pravo na novčanu naknadu prestalo u smislu člana 54 tač. 2 i 3 ovog zakona prije isteka vremena korišćenja tog prava, ako ponovo postane nezaposleno lice, bez svoje krivice, nastavlja korišćenje prava na novčanu naknadu za preostalo vrijeme u utvrđenom iznosu, ako je to za njega povoljnije.

Visina novčane naknade

Član 57

Novčana naknada iznosi 40% od minimalne zarade utvrđene Opštim kolektivnim ugovorom.

VI. POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

Pokretanje i vođenje postupka

Član 58

- (1) U postupku za ostvarivanje prava utvrđenih ovim zakonom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.
- (2) Postupak za ostvarivanje prava utvrđenih ovim zakonom pokreće se na zahtjev nezaposlenog lica i poslodavca.
- (3) U prvostepenom postupku za ostvarivanje prava iz stava 2 ovog člana rukovodilac organizacione jedinice donosi rješenje u pisanom obliku, a u drugostepenom postupku direktor Zavoda, izuzev u slučajevima ostvarivanja prava na uključivanje u mjere aktivne politike zapošljavanja.
- (4) Izuzetno, na zahtjev nezaposlenog lica i poslodavca, nadležni organi iz stava 3 ovog člana će donijeti pisano

rješenje i u postupku ostvarivanja prava na uključivanje u mjere aktivne politike zapošljavanja.

- (5) Zahtjevi, rješenja, žalbe i drugi podnesci i akti u postupku ostvarivanja prava nezaposlenih lica oslobođeni su plaćanja takse.

Pokretanje upravnog spora

Član 59

Protiv rješenja donijetog po žalbi može se pokrenuti upravni spor.

Vraćanje sredstava

Član 60

- (1) Nezaposleno lice koje je ostvarilo pravo na novčanu naknadu ili druga novčana sredstva dužno je da obavijesti Zavod u roku od osam dana o svakoj promjeni koja utiče na prestanak, odnosno mirovanje tog prava.
- (2) Nezaposleno lice koje je neosnovano primilo novčanu naknadu ili druga novčana sredstva dužno je da ih vrati na osnovu sporazuma zaključenog sa Zavodom.
- (3) Ako nezaposleno lice ne postupi u smislu stava 2 ovog člana, Zavod može da traži naknadu štete, tužbom kod nadležnog suda.

Naknada štete

Član 61

- (1) Zavod ima pravo da zahtijeva od poslodavca naknadu štete u slučaju kada sud pravosnažnom presudom utvrdi da je nezaposlenom licu koje je koristilo pravo na novčana davanja radni odnos prestao suprotno zakonu.
- (2) Naknada štete iz stava 1 ovog člana obuhvata bruto iznose novčanih davanja.
- (3) U postupku ostvarivanja prava na naknadu štete primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi.

VII. EVIDENCIJE U OBLASTI ZAPOŠLJAVANJA

Evidencija

Član 62

Radi sagledavanja stanja i kretanja na tržištu rada, Zavod vodi evidencije propisane posebnim zakonom.

Postupak prijavljivanja na evidenciju

Član 63

- (1) Nezaposleno lice se prijavljuje u evidenciju područne jedinice Zavoda, nadležnoj po mjestu njegovog prebivališta, najmanje jedanput za vrijeme od 90 dana.
- (2) Nezaposleno lice kojem je prestao radni odnos može se prijaviti područnoj jedinici Zavoda u sjedištu ili poslovnoj jedinici poslodavca kod kojeg mu je prestao radni odnos.
- (3) Lice koje je zasnovalo radni odnos sa nepunim radnim vremenom prijavljuje se u evidenciju radi zapošljavanja za preostalo radno vrijeme do punog radnog vremena, na način propisan aktom Zavoda.
- (4) Zaposleno lice sa punim radnim vremenom prijavljuje se Zavodu, radi promjene zaposlenja, u skladu sa aktom Zavoda.

Prestanak vođenja evidencije

Član 64

- (1) Evidencija o nezaposlenom licu prestaje da se vodi, ako:
 - 1) zaključi ugovor o radu, u skladu sa zakonom;
 - 2) se odjavi iz evidencije;
 - 3) odbije uključivanje ili ne izvršava obaveze utvrđene ugovorom o uključivanju u program aktivne politike zapošljavanja;
 - 4) postane vlasnik ili većinski suvlasnik privrednog društva;
 - 5) postane preduzetnik;

- 6) odbije odgovarajuće zaposlenje;
 - 7) nije dao tačne podatke o ispunjavanju uslova za sticanje statusa nezaposlenog;
 - 8) navrší 65 godina života i 15 godina staža osiguranja, osim ako koristi novčanu naknadu do isteka korišćenja prava na naknadu;
 - 9) ostvari pravo na penziju, u skladu sa posebnim zakonom;
 - 10) postane potpuno nesposoban za rad;
 - 11) ode na izdržavanje kazne zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci;
 - 12) aktivno ne traži zaposlenje;
 - 13) nije na raspolaganju za zaposlenje;
 - 14) radi suprotno propisima o radu;
 - 15) postane osiguranik - poljoprivrednik, odnosno sveštenik i vjerski službenik, kao i monah i monahinja u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju
 - 16) se ne prijavi u evidenciju područnoj jedinici Zavoda u propisanom roku, a to ne opravda u roku od 30 dana na način propisan aktom Zavoda.
- (2) U slučaju iz stava 1 tač. 3, 6, 7, 12, 13, 14 i 16 ovog člana nezaposleno lice se ne može ponovo prijaviti Zavodu u roku od šest mjeseci od dana prestanka vođenja u evidenciji nezaposlenih lica.

VIII. NADZOR

Član 65

- (1) Upravni nadzor nad primjenom ovog zakona vrši Ministarstvo.
- (2) Inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona Ministarstvo vrši preko Inspekcije rada.
- (3) U vršenju nadzora inspektor rada ima ovlašćenja utvrđena posebnim zakonom.

IX. KAZNE NE ODREDBE

Član 66

- (1) Novčanom kaznom od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:
 - 1) slobodno radno mjesto ne oglasi na oglasnoj tabli Zavoda ili, po zahtjevu poslodavca, kao i u slučajevima kada je to propisano posebnim zakonom, u medijima, u roku od pet dana od dana prijavljivanja (član 27 stav 1);
 - 2) primjerak zaključenog ugovora sa agencijom ne dostavi Ministarstvu u roku od osam dana od dana zaključenja ugovora (član 22 stav 5);
 - 3) ne vodi evidenciju o zaključenim ugovorima sa agencijom (član 22 stav 6).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 100 eura do 2.000 eura.

Član 67

- (1) Novčanom kaznom od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:
 - 1) Zavodu ne prijavi slobodno radno mjesto, radi praćenja ponude i tražnje na tržištu rada (član 26);
 - 2) Zavod ne obavijesti o zasnivanju radnog odnosa sa nezaposlenim licem, u roku od pet dana od dana zasnivanja radnog odnosa (član 27 stav 2).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 100 eura do 2.000 eura.
- (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 150 eura do 6.000 eura.

Član 68

- (1) Novčanom kaznom od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:
 - 1) obavlja poslove obrazovanja i osposobljavanja odraslih, profesionalnu rehabilitaciju teže zapošljivih lica ili javne radove, a nije zaključila ugovor sa Zavodom, po prethodno sprovedenom postupku, u skladu sa posebnim zakonom (član 22 stav 3);
 - 2) ne vodi evidenciju o poslovima iz člana 22 stav 1 ovog zakona (član 22 stav 2);
 - 3) ne obavijesti Zavod o obavljenim poslovima zapošljavanja (član 22 stav 7).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 100 eura do 2.000 eura.

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Stečena prava

Član 69

- (1) Nezaposleno lice koje je do dana stupanja na snagu ovog zakona ostvarilo pravo po osnovu nezaposlenosti, u skladu sa propisima i opštim aktima Zavoda koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ostvaruje pravo u obimu, trajanju i iznosu utvrđenom tim propisima i opštim aktima.
- (2) Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se prema propisima koji su se primjenjivali do stupanja na snagu ovog zakona, ako je to za stranku povoljnije.

Visina novčane naknade

Član 70

Novčana naknada nezaposlenog lica, koji pravo na novčanu naknadu stiče nakon stupanja na snagu ovog zakona, iznosi 55 eura, do utvrđivanja minimalne zarade iz člana 57 ovog zakona.

Usklađivanje akata Zavoda

Član 71

- (1) Zavod je dužan da statut i druge akte uskladi sa ovim zakonom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Do isteka roka iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se postojeći akti Zavoda, ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Usklađivanje rada agencija

Član 72

- (1) Agencije osnovane u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju sa radom u skladu sa ovim zakonom.
- (2) Agencije iz stava 1 ovog člana dužne su da u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona usklade svoju organizaciju sa ovim zakonom.

Rok donošenja propisa

Član 73

Propise za sprovođenje ovog zakona donijeće Ministarstvo u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 74

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zapošljavanju ("Službeni list RCG", br. 5/02, 79/04 i "Službeni list CG", broj 21/08).

Stupnje na snagu

Član 75

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

SU-SK Broj 01-1037/22-09
Podgorica, 9. marta 2010. godine

Skupština Crne Gore 24. saziva
Predsjednik,
Ranko Krivokapić, s.r.